

DIRVA

LITHUANIAN
NATIONAL
NEWSPAPER
MAŽYDŲ
SPRENDIMAI

Teodoras Minstrubas
7245 So. Albany Ave.,
Chicago, Ill. 60629

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: 431-6344

VOL. LII Lapkritis — November 17, 1967 Nr. 124

ILIUSTRUOTAS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

SOVIETŲ ŠNIPAI

KIENO ŽINIOJE YRA 'BENDRADARBIAVIMAS' IS SOVIETŲ PUSĖS? — O GI PIRMOJO DIREKTORIATO VALSTYBĖS SAUGUMO KOMITETE, KURIS ROPINASI ŠPIONAZŲ UŽSIENIUOSE IR SIUNČIA LEGALIUS IR 'NELEGALIUS' AGENTUS.

VYTAUTAS MESKAUSKAS

New York Times praeitą šeštadienį savo skaitytojams patiekė malonią staigmeną. Pirmame puslapyje buvo pabėgusio sovietų žvalgybininko Rungės fotografija (su pridengtom akim, kad jo neatpažintumėt sutikę gatvėje), o 14 psl. išdėstyta Sovietų Saugumo Komiteto schema ir jis plačiau aprašytas. Tai nebuvo paties laikraščio reporterių tyrinėjimo vaisius, bet medžiaga patiekta JAV žvalgybos įstaigų. Iš straipsnių teks to atrodo, kad Amerikos saugumo įstaigos pasinaudojo Rungės pabėgimo proga priminti savo tautiečiams, kokia plati ir galinga yra sovietų saugumo bei špionažo sistema.

Tai, be abejo, labai reikalingas priminimas 50 bolševikų revoliucijos sukakties minėjimo metais. Jis reikalingas ir tiems mūsų visuomenės veikėjams, kurie ieško bendradarbiavimo su sovietų pareigūnais, kad ir savo tautiečiais, nes praktiškai pakenkia natūralaus didesnio savitovumo sovietinėje sistemoje noro išsipildymui, atkreipdami į tai sovietų saugumo dėmesį ar net jam tiesiogiai pasitarnaudami. Niekados negalima užmiršti, kad sovietų saugumas nori ne tik susekti nusikaltėlius savo imperijos saugumui, bet ir užbėgti už akių galimiems tokiems "nusikaltimams" ir tam reikalui, priešingai demokratinio režimo saugumo įstaigoms, turi neribotas galimybes.

Kas gi yra pulk. Evgenijus Runge? Jis yra 1928 m. gimęs Ukrainos 'volksdeutsche', kurių kiekvičią kariuomenę 'repatrijavę' į Reichą. Po karo, būdamas vos 21 metų jaunuolis, jis pradėjo

dirbti sovietų kariuomenėje kaip vertėjas, kurį save atkreipė sovietų žvalgybos pareigūnų dėmesį. 1952-55 m.m. jis buvo ruošiamas 'nelegalaus' agento darbui. (Skirtumas tarp legalaus ir nelegalaus agento yra toks, kad pirmasis veikia legaliai, pvz. karo ar kultūros attache, kurie paprastai turi diplomatinę imunitetą, o antrasis apsimeta esąs eilinis sveitimo krašto pilietis.) Sovietai tokių agentų turi visuose kraštuose, demokratiniuose režimuose, jie pasinaudoja sveitimo kraštų piliečiais daugiau ar mažiau atsitiktinai. Nėra žinomas nė vienas atsitikimas, kad kas nors iš Amerikos būtų pasiųstas į Sovietų Sąjungą ir ten apsiųstas būvęs visą laiką Sovietijos gyventoju. Sovietinėse sąlygose tai sunkiai įmanomas dalykas.

1954 metais Runge buvo pasiųstas į Dūnino miestelį Pomeranijoje (dabartinėje Lenkijoje), kur susipažino su vietos gyventojais, apžiūrėjo namą, kuriame turiamai gimė, mokyklą, kurią neva tai lankė ir t.t. Tik po Runge, dar gavęs tam tikrą apmokymą Maskvoje, buvo pasiųstas į Vakarų Vokietiją, kur vertėsi įvairiais bizniais, kaip skalbyklos, automatais salėse ir pagaliau išsigijo smulkę. Tiems reikalams jis buvo gavęs iš Maskvos 1.200 dolerių, tačiau tų pinigų jam nepakako ir turėjo pasiskolinti. Biznis tačiau jam sekėsi ir jis galėjo iš savo uždarbio išsiųsti. (Kiekvieną pajamų ir išlaidų poziciją jis turėjo paaiškinti viršininkams). Tuo tarpu jo tikra alga 380 rublių mėnesį, buvo įnešama į

jo einamą sąskaitą Maskvos banke.

Maskvoje augo ir jo tarnybos laipsnis. Paskutiniu metu jis buvo jau pulkininkas leitenantas. Ir tai nestebėtina -- Vakarų Vokietijoje jis vadovavo keliems špionažo lizdams: vienas jų buvo Bonnos užsienio reikalų ministerijoje, kitas -- prancūzų ambasadoje. Jis buvo vedęs tokią pat sovietų agentę, kaip jis, ir 1960 metais Frankfurte susilaukė sūnaus. Nė vienas jo kaimynų neįtarė, kad jis net galėtų būti sovietų šnipas.

Pabėgo Runge todėl, kad buvo nutarta jį kelti į kitą vietą, o jo vakas turėjo būti paliktas Sovietų Sąjungoje. Runge tačiau išsipašė paties Saugumo Komiteto viršininko Andropovo leidimo grįžti iš viešnagės Sovietų Sąjungoje su žmona ir sūnumi, nes, girdi, kitaip jo kaimynai įtars ką nors negero, jei jis iš užsienio grįš be žmonos ar vaiko. Tas argumentas paveikė, ir Runge padarė viską, kad tokią galimybę nepasikartotų. Jis pabėgo pas amerikiečius. (Kad pabėgėliams nėra saugus gyvenimas ir šiame krašte, įrodo staigi, neišaiškinta buv. Lenkijos karinės misijos Berlyne Turčinskio mirtis.)

Kas yra tas Valstybės Saugumo Komitetas? (KGB -- komitet gosudarstvenoj bezapasnosti)? Jis yra tiesioginis čekos, G.P.U. bei MVD įpėdinis ir jo aukštesni pareigūnai, kurie visi turi karininkų laipsnius, save su pasididžiavimu vadina čekistais. (Jų oficialus organas vadinasi 'Čekiskų Sbornik'.) Komitetas neturi nieko bendro su kariuomene ir faktinai yra pačios kompartijos centrinio komiteto organas. Jo viršininkas, paties Brežnevo patikėtinis Andropovas, turi ministerio statusą. Komitetas yra skirtas į eilę direktoriatų, kurie vėl dalomi į

"Mes trylika naujų grabų -- dainuoja kvartetas "Maro" operoje, kuris paremtas autentiškomis lietuvių raudomis. Prie fortepiono "Maro" operos kompozitorius Darius Lapinskas, o toliau nuo jo (į kairę) Vytautas Radys, bosas, Genovaitė Mažeikienė, mezzosopranas, Kristina Bartulienė, sopranas ir Julius Savrimavičius, tenoras. Plačiau apie operą "Maras" 5 psl.

VI, Juknevičiaus nuotrauka

NEREIKIA TURĖTI ILIUZIJŲ DĖL PASIKEITIMŲ SOVIETIJOJE

Pavergtųjų Europos Tautų Seimas savo pilnates posėdyje lapkričio 4 d. New Yorke priimtame ir diplomatinio sluoksniuose bei tarptautinės informacijos centruose sklaidžiamame pareiškime pabrėžė tuos bolševikinės revoliucijos "nuopelnus", apie kuriuos pačių bolševikų rengiamose sukaktuvinėse išskilmėse stengiamasi neprisiminti ir kuriuos tylomis praleidžia nemaža apie tą sukaktį kalbančių vakariečių dalis. Būtent:

Žadėtoji "proletariato diktatūra" dar Lenino laikais jau pavirto tik komunistų partijos viršūnėje atsiderusio būrelio diktatūra.

Rusijos komunistai paliko ir dar sustiprino rusų viešpatavimą nerusų tautoms Sovietų Sąjungą pavadintoje valstybėje.

Bolševikiniai Rusijos diktatoriai, susitarę su naciniiais Vokietijos dik-

tatoriais, išgrindė kelią Hitleriui užpulti Lenkiją ir pradėti II pasaulinį karą. Naudodamiesi tuo samokslu, jie užgrobė eilę savo vakarinių kaimynų teritorijų, jų tarpe visas tris Baltijos valstybes išsiai.

Galutinėje II pasaulinio karo sąskaitoje jie vieninteliai išplėtė savo viešpatavimą į Vidurinę Europą ir, pasaulyje vykstant visuotinei dekolonizacijai, komunistinę imperiją jie išugdė į didžiausią šiuo metu pasaulyje esamą kolonijinę sistemą.

Savo veržimusi viešpatuoti visame pasaulyje jie nuolatos kuria ir palaiko tarptautinę įtampą bei nuolatinę branduolinio karo baimę.

Bolševikinės revoliucijos sukurtoji valdymo sistema ištisą 50 metų buvo ir tebėra pradininkė bei čempionė tam siausių šio amžiaus žmonių gyvenimo dėmių: masinio politinio teroro prieš asmenis ir ištisas tautas, minties bei sąžinės kontrolės ir prievartavimo, visiškų politinių laisvių užgniaužimo, valstybės monopolizavimo ūkinio žmonių ir pavergtųjų tautų bei pagrobtųjų teritorijų išnaudojimo ir begėdiškumo tarptautiniuose santykiuose -- sutarčių bei iškilmingų pažadų nepaisymo, beatodairiško kišimosi į kitų valstybių vidaus reikalus, valdžios klaida ar jėga grobimų, imperialistiniu apetitu tepaaiškinamo kaimynų teritorijų ir net ištisų valstybių užėmimo.

Pavergtųjų Europos Tautų Seimo pirmininkas George M. Dimitrovas (bulgarų delegacijos pirm.) išryškino bolševikinės revoliucijos

sukakties Minėjimų skirtumus tokiu pareiškimu:

"Sovietai ir jų komunistiniai satelitai didžiulis revoliucijos di-

(Nukelta į 2 psl.)

IŠ VISO PASAULIO

● PRIEŠ DEAN RUSK nukreiptų kairiųjų organizacijų demonstracijų įkarščio metu, valst. sekretorius, kalbėdamas New Yorke pareiškė, jog "tie, kurie nepakenčia smurto... turėtų žinoti, jog tas smurtas pranyktų kelių valandų bėgyje su minimumu kooperacijos iš Hanoi autoritetų pusės". Čia reflektuota į neseniai prez. Johnsono pasakytą kalbą, kurioje jis siūlė laive ir neutraliuose vandenyse tartis su Hanoi režimo atstovais, kad užbaigus karą Vietname. Ir tą siūlymą Hanoi tuoj pat atmetė pareiškiant, jog nesą reikalo skristi tūkstančius mylių deryboms, kai karas gali būti sustabdytas nutraukus Š. Vietnamo bombardavimą ir JAV kariuomenei pasitraukus iš P. Vietnamo. Žodžiu, ką nesitylsi, komunistai giedos savo giesmę.

● SHIRLEY TEMPLE - BLACK, savo laiku pagarsėjusi filmų artistė, pralaimėjo rinkimus į Kongresą. Pasirodo, ne visiems Hollywoodo žvaigždėms taip lengvai pavyksta nušvisti ir politinėje padangėje. Ją nugalėjo Korėjos karo veteranas Paul N. McCloskey.

● SETH TAFT, respublikonų kandidatas Clevelando burmistro vietai, pareikalavo perskaičiuoti balsus, nes jo pralaimėjimas tik 1644 balsų skirtumu palieką daugelyje balsuotojų abejonių dėl laimėtojo Carl Stokes išrinkimo teisėtumo.

● T.V. "KOVAI SU NETURTU" programa susilaukė aštrios kritikos JAV Senate. Negrų prezidentas tyrinėti komisija, prez. Johnsono pavedimu tirianti riaušių priežastis, rado, jogtos programos lėšomis Nashville, Tenn., buvo įsteigta speciali, t.v. "laisvinimo mokykla", kurioje negrai buvo kurtomi nepakęsti baltųjų ir mokomi kaip apeiti administracinius potvarkius. Tos mokyklos mokytojai vadovavo praeitą vasarą Nashville vykusiose riaušėse.

Sovietiniai diplomatai atvyksta pagrindžio keliais...

ŽVALGYBŲ KARAS (3)

Lauwers, trumpai pagalvojęs, galvos linktelėjimu sutiko ir už valandos jau buvo Tellerio bute. Kambary niekas nepasikeitė. Prie radijo siųstuvo rado leitenantą Heinrichs, vienintelį SS Giskes palydovų tarpe, kuris buvo užimtas iššifravimu pranešimo.

Jam nepavyks iššifruoti, galvojo Lauwers, normaliai tai užima nemažai valandų.

-- Aš skaitau štai ką -- pasakė Heinrichs pakeldamas galvą nuo teksto, -- kad Prinz Eugen (karo laivas) yra Shiedame.

-- Ar teisingai iššifruotas jūsų pranešimas, leitenante Lauwers? --

paklausė majoras Giskes.

-- Jūs laimėjote, -- pasakė nuleisdamas galvą Lauwers.

Dabar jam pasidarė aišku, kad Giskes nemelavo: tas Ridderhoff tikrai duodavo netikras informacijas. Takoniui, kuris perduodavo jam, įsitikinęs tikrumu, o jis persiūsdavo į Londoną. Prieš savo norą jis jau dirbo Abwehriui.

-- Dabar turite pildyti mūsų susitarimą, -- pasakė Giskes. -- Ir įrodydamas jums savopasitikėjimą, leisiu jums pačiam persiūsti pranešimus. Tam daryti aš turiu asmenišką priežastį. --

Tos asmeniškos prie-

žastys niekam nebuvo paslaptimi. Kiekvienas radio operatorius perduodant morze turi savo stilių, tam tikrą ritmą, kurį priėmėjas gali atpažinti. Tai vadinama radijo "raštu". Lauwers, kaip ir visi kiti, turėjo savo stilių, lėtą, truputį dvejojantį, kirčiuojant vis tuos pačius žodžius, trumpai, ir buvo sunkiai imituojamas.

Reikalaudamas, kad Lauwers pats perdavinėtų pranešimus, patvirtino spėjimą, kad Giskes norėjo, jog ryšis su Londonu nenutrūktų. Jis norėjo pratęsti žaidimą, kad nuparašytuojami agentai pakliūtų į vokiečių rankas. Lauwers sudrebėjo. Jis nebijojo mirties. Bet ką padės priešinimasis? Perduodamas pranešimas be "Security Check" juk automatiškai išpės Londoną, kad yra vokiečių rankose.

Jau buvo 6 valanda vakaro ir leitenantas Heinrichs padavė ausines pasodindamas prie aparato. Jis pajuto Giskes ranką ant peties. Majoras šypsojosi.

-- Ir, aišku, leitenante Lauwers, neužmirškite savo "Security Check".

Lauwers greit susigriebė ir pamelavo:

-- Aišku, yra sutarta, kad turiu padaryti klaidą... Tarp šifruotų grupių aš siunčiu "Stip" vietoj "Stop"...

-- Tikrai? -- nustebo Giskes. -- Tikrai "Stip" vietoj "Stop"?

Tai atrodė paprasta. Bet reikėjo patikėti, arba viską užmiršti.

-- Žinokit, jei jūs meluojate, tas jums brangiai atsieis, -- pagrasino Giskes.

-- Aš nemeluoju, -- atsakė Lauwers.

Tikrasis jo "Security Check" buvo visai kitoks. Reikėjo pakeisti ženklą po kiekvienos šešiolikto raidės. Ir pirmą kartą perduodamas pranešimą jis tos klaidos nepadarė. Kitoj sąsiaurio pusėj anglai priimdami pranešimą turėjo suprasti, kad jis yra priešio kontroliuojamas.

Po dešimties minučių perdavus pranešimą, Heinrichs užėmė prie aparato jo vietą ir laukė atsakymo iš Londono. Už nugaros Giskes nervingai rūkė. Jei Lauwers apgavo, tai anglai nesuprastę pareikalaus pakartojimo. Taip jau buvo įvykę su kitais agentais, kurie bandė apstatyti.

Staiga Heinrichs pašoko. Londonas atsakinėjo. SS leitenantas pradėjo užrašinėti morzės ženklus, paskui atsiskuto į Giskes.

NEREIKIA TURĖTI ILIUZIJŲ...

(Atkelta iš 1 psl.)

džiaisiais įvykiais: Žiemos Rūmų puolimu Petrapily, Kronštato jūreivių žygiu ir net didžia pergalė ties Stalingradu. Mes liūdesim dėl Katyne kulkosvaidžiais nužudytų aukų, dėl Vorkuton-Karagandon nutremtų vergų, dėl mirties žygių Rumunijoje ir Doborudžoj, mes skųsimės daugybe kitų komunistų įvykdytų žiaurysčių. Sovietai giriasi savo ekonominiais laimėjimais ir savo karine galybe. Už šimtą milijonų rytinės - vidurinės Europos žmonių kalbantieji egzilai liūdi dėl tų žmonių prarastos asmeninės laisvės ir žmogaus teisių, dėl primestos minties kontrolės, cenzūros ir religijos persekiojimo, kurie ten užėmė laisvės vietą".

-- Nesiliausiu kėlęs savo balsą, kad būtų padarytas galas sovietiniam imperializmui, -- pareiškė Atstovų Rūmų narys JAV Kongrese Theodore R. Kupferman (R. - N.Y.), dalyvavęs Pavergtųjų Europos Tautų Seimo pilnatos posėdyje New Yorke, lapkričio 4 d. Jis išryškino eilę bolševikinių veidmainysčių, kuriomis jie stengiasi paslėpti savo nesėkmes rungtynėse su demokratijomis.

-- Jie sako, kad gerai priėmė pranešimą.

Kovo 9 d. Lauwers buvo pasodintas Abwehro štabe prie aparato. Iškalėjimo jis buvo atvestas požeminiu koridoriu ir čia jau rado pažįstamą Heinrichs pasilenkusį prie kodo. Apie dešimt karvių dirbo prie radijo aparatų, labiau tobulesnių, negu Lauwers turėjo.

Šį vakarą jis turėjo perduoti ilgesnį pranešimą, Abwehro sufabrikuotą, apie vokiečių kariuomenės išdėstymą Olandijoje, aviacijos stiprumą ir povandeninių laivų bazės statybą. Giskes šypsodamasis žiūrėjo, kaip Lauwers perdavinėjo pranešimą, greičiausiai įsivaizduodamas, kaip anglų karininkai štabe vėliavėlėmis skubės atžymėti gautas žinias. Jam tai buvo maloniausias žaidimas.

Po trumpos pertraukos iš Londono buvo gautas atsakymas:

"Pranešimas priimtas.. Gerai supratome.. Ateity būkite trumpesnis. Agentas Abor bus nuparašytuotas kovo 25 d. su ginklais. Paruoškite priėmimą... Baigėme".

Lauwers negalėjo suprasti. Anglai atsakinėjo. Jie nepastebėjo kad jis perduoda be "Security Check". Jie pakliuvo į Abwehro spąstus.

Perdavus ketvirtą pranešimą, anglai vėl atsakė ir paminėjo, kad Abor nuparašytas nukeltas į 27 d. Buvo aišku, kad jie nepastebi "Security Check" nebuvimą. Jie kreipiasi į Lauwers neįtardami, kad jis dirba priešio kontrolėje.

(Bus daugiau)

Amerikiečių -- Pavergtųjų Tautų Bičiulių sąjūdžio pirmininkas Christopher Emmet griežtai atmetė iliuziją, anot kurios, dėl vyksančių pasikeitimų bolševikų valdymo metoduose, jau nebelikę pavergtųjų tautų. Priešingai, -- "Europa, įskaitant ir Rytinę Europą, tebėra pagrindinė Rytų-Vakarų susirėmimo arena ir... ten bus galutinai lemiamas laisvės laimėjimas ar pralaimėjimas".

Buvęs Vengrijos premjeras Ferenc Nagypabrėžė, kad rytinė-vidurinė Europoj vyraujantis nepasitenkinimas turi būti išnaudotas drauge su visame komunistų pasaulyje kylančiu nerimu. Francis Wazeter, Amerikos Lenkų Kongreso pirmininkas, tarpko kita paminėjo, kad Lietuvoj Vilniaus šv. Kazimiero bažnyčia paversta ateistiniu muziejum. Lietuvių delegacijos pirmininkas V. Sidzikauskas dėstė aplinkybes, kurios Baltijos valstybių klausimą palaiko tarptautinės reikšmės klausimų eilėje.

Spalio 31 d. didžiausioje Londono salėje (Royal Albert Hall) susirinko apie 8000 anglų, vidurinės Europos egzilių ir kitų pagerbti žuvusių komunistų aukų. Dvidešimt vienos tautos vėliavos, kuriomis buvo papuošta salė, buvo nuleistos iki pusės stiebo. Lordas St. Oswaldas, atidarydamas paminėjimą, pažymėjo, kad 1917-67 metais komunistai išžudė 95 milijonus nekaltų žmonių.

Daugiausiai nukentėjusias tautas atstovavusieji vaikai, apdengti tautiniais drabužiais, padėjo vainikus žuvusiems pagerbti. (Prie lietuvių tautinės vėliavos vainiką pa-

dėjo D. Briedytė ir A. Briedis).

Minėjimo programoje tautų atstovai kalbėjo abėcėlės tvarka -- nuo Albanijos iki Zanzibaro. Lietuvos nukentėjimą išdėstė kun. A. Gerbyba. Živilė Šlekytė (iš Kanados), lydima kitų dviejų lietuvių, perdavė jaudinančią Sibiro tremtyje sudėtą lietuvių maldą.

Apeigose dalyvavokatalikų, stačiatikių, evangelikų, budistų ir musulmonų dvasininkai. Minėjimas buvo filmuojamas televizijai.

(ELTA)

ŠALIN VERGIJĄ!

JTO organizacijos sesijoje (lapkričio 7 d.) komunistų delegatui kalbant moterų diskriminacijos klausimu, dvylika baltgudžių emigrantų, dalyvavusių svečių tarpe, nutraukė kalbą šūkiais "šalin vergiją!".

Septyni vyrai ir penkios moterys sėdėjo ketvirtoje eilėje tarp įsileistų svečių. Sargybiniams skubant jų nuraminti, gudų rankose pasirodė didžiulis (18 pėdų ilgio) plakatas su užrašu "Laisvė Rusijai -- šalin sovietinę vergiją!"

Į JTO rūmus svečiai įleisti tik patikrinus jų nešamus paketus. Kilo klausimas, kaip gi jie sugebėjo įsinešti tokį didžiulį plakatą. Pasirodė, kad plakatas buvo iš tokios lengvos medžiagos, jog sulankstytas telpa kišenėje.

Demonstrantai nebuvo nubausti. Jie tik buvo įspėti, jog kitą syk atėję bus suimti.

USE CHRISTMAS SEALS

FIGHT TUBERCULOSIS EMPHYSEMA AIR POLLUTION

Skaityk ir platink DIRVĄ

8 priežastys, kodėl Podarogifts, Inc. pritraukia tūkstančius naujų klientų, kurie siunčia DOVANAS į USSR

1. Jiems nereikia gaišti laiko, superkant ir nesant siuntinius į persiuntimo įstaigas.
2. Jie neturi spėlioti dėl dydžių ar spalvų.
3. Jie sutaupo visus maito, įpakavimo ir persiuntimo mokesčius.
4. Jie pasirenka ypatingą dovaną: automobilį, motociklą, televizijos priimtuvą, radijo aparatą, šaldytuvą arba
5. Jie įsigyja PREKIŲ PIRKIMO ORDERĮ, su kuriuo jų giminės jiems patinkamas prekes gali įsigyti Vnešposyltorg'o DOLERIŲ-KRAUTUVĖSE
6. Jų giminės gali įsigyti maisto produktų, audeklų, drabužių ir avalynės tinkančius jų skoniui ir pritaikintus.
7. Jie taupo laiką, nes tuo atveju nėra gabenimo per Atlantą.
8. Jie sutaupo pinigų, nes DOLERIŲ-KRAUTUVĖSE prekės yra laibai žemomis kainomis.

Aplankykite mūsų Parodinę Salę New Yorke. Siųskite savo užsakymus ar klausimus į

PODAROGIFTS, Inc.

(Vienintelis Dovanų atstovas JAV-se)
220 Park Ave. South (corner 18th Street)
New York, N. Y. 10003
Tel. 212 — 228-9547

arba į prie jo prisijungusias firmas:

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

45 West 45 Street, New York, N. Y. 10036
Tel.: 212 — CI 5-7905
arba į bet kurį jų skyrių

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

716 Walnut Street, Philadelphia, Pa. 19106
Tel.: 215 — WA 5-3455
arba į bet kurį jų skyrių

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

1776 Broadway, New York, N. Y. 10019
Tel.: 212 — 581-6590, 581-7729
arba į bet kurį jų skyrių

ST. ANTHONY

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Joseph F. Gribauskas
Executive Secretary

4 3/4 %

ON INVESTMENTS
Units of \$100.00
Dividend Checks
Mailed Quarterly

5 %

ON BONUS SAVINGS
Units of \$1,000.00
For 3 Years
Dividends Paid
Quarterly
or Compounded

1447 So. 49th Court
CICERO, ILLINOIS • 60650
Phone (Area Code 312) 656-6330

HOURS: Mon. 9-5; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat. 9-1; Wed. Closed
Savings In By The 10th Of The Month Will Earn From The 1st.

PETKUS LAIDOJIMO ĮSTAIGA

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

DIRVA

The Lithuanian Newspaper

Established 1915

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103

Telephone: 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Monday, Wednesday and Friday except in case of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina: tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Fragmentas iš Latvijos paminklo žuvusiems dėl laisvės.

LATVIJOS ŠVENTEI

Mūsų šiaurės kaimynai ir broliai latviai lapkričio 18 švenčia savo valstybės atkūrimo 50 metų sukaktį. Dažnai kalbame, ir beveik jau įsitikinome, jog esame bendro praeities, dabarties ir ateities likimo broliai. Kartu su estais ir latviais buvome prie Baltijos jūros, bet caristinės ekspansijos aukomis; atsikovojo nepriklausomybę, bet ir vėl patekome į to paties Kremliaus ekspansijos nasrus.

Žinoma, šitie faktai kalba už bendrą likimą. Ir tik giliau ir nuodugniau patyrinęs praeitį rasime kai kur ir skirtingų aplinkybių.

Mat, Latvijoje, carų okupacijos laikais, didžiausiais žemvaldžiais daugumoje buvo kryžiuočių palikuonys -- vokiečiai. Nors jie ir taikėsi prie caro politikos, bet krašto žmonėms buvo kiek nuolaidesni. Savo ūkiuose latviai buvo ekonomiškai pajėgesni, tuo būdu galėdami leisti vaikus į mokyklą, kiek jiems anuo metu buvo leistas mokslas siekti. O leido dauguma mokintis prekybos ir amatų. Miestai taip išlaikė ir išugdė latvių t.v. vidurinią luomą, kurio įtaka turėjo didesnių galimybių reikštis bent savos kultūros ugdymo srityje. Nenuostabu, kad latvių dainų šventės turi savo virš 100 metų senumo tradicijas, drama, literatūra, poezija didžiuojasi savo klasikais, brendusiais ir kūrėjais dar aname šimtmečiu.

Todėl ir nepriklausomybės laikais latvių kaimas stovėjo ant stiprių ūkinės kultūros pagrindų, o miestuose jau buvo subrendęs tvirtas ir nepalaužiamas savų prekybininkų, amatininkų, o pasčiau ir pramonininkų luomas. Tas luomas nebuvo savyje užsidaręs. Jis leido sau ir savo vaikams naudotis plačiu ir gerais pagrindais išugdytu kultūrinio gyvenimu.

Dideli laikraščiai ir knygų tiražai sudarė ratą, kuriame sukosi galimybės augti ir tvirčiau laikytis, kurti ir savą kultūrą ugdyti didesniai kultūrininkų būriai.

Taigi, kiek palankesnės civilizacijos ir kultūros sąlygos ir buvo tuo skirtumu, kuris leido latviams dar prieš iškovojo nepriklausomą gyvenimą sukurti tokias ūkines ir kultūrinės sąlygas, kurios teigiamai veikė į latvių nepriklausomo gyvenimo plėtrą, teigiamai veikia jų organizacinį ir kultūrinį gyvenimą išvilioje.

Atvykę Amerikon latviai nedaug terado senųjų emigrantų iškurtų draugijų ar kitų bendruomeninių centrų. O tuo tarpu, per nepilnus 20 metų, pristaityta visa eilė naujų liuteronų parapijų su bažnyčiomis ir salėmis mokykloms. Visa eilė stovykla-

Korp! Neo-Lithuania pradėjo rėmėjų telkimą

Prieš kurį laiką spaudoje buvo paskelbtas Korp! Neo-Lithuania Valdybos pirmininko Algio Modesto žodis, kuriame be kita ko pastebėta, jog artimiausiu laiku Korp! Neo-Lithuania stengsis išplėsti savo veikimą, apimantį ir išjudinantį platesnes mūsų akademinio jaunimo mases. Tasai veikimas, vykdomas to paties jaunimo, nesiribos vien skatinimu siekti aukštojo mokslo ir pasiruošti profesiniam gyvenimui. Nemažiau svarbu, kad mūsų akademinis jaunimas išliktų sąmoningai ištikimas patriotiškai galvojančių lietuvių siekimams. Tuo tikslu numatyta išplėsti šalpos ir stipendijų fondai, o taip pat suaktyvinti akademinio jaunimo reiškiniai mūsų kultūriname gyvenime, pirmoje vietoje spaudos bei literatūros, meno ir sporto srityse.

Siems uždaviniams vykdyti prisireiks ir nemaža

lėšų. Ligi šiolei neolithuanai savo veikimą vykdydavo įvairiais parengimais sukeltomis lėšomis. Nemažesnę dalį sudėdavo jų dosnūs mecenatai. Išėdami į platesnį veikimą, dabar jie tikisi ir gausesnės medžiaginės paramos ne tik iš pavienių asmenų, bet ir iš organizuotos visuomenės, ypač Lietuvių Bendruomenės apylinkių, kurios mūsų jaunimo lietuviybės išlaikymą ir stiprinimą laiko vienu pagrindinių savo uždavinių. Organizuodama lėšas savo aktyvesniam veikimui, Korp! Neo-Lithuania Valdyba šiuo metu pradėjo plataus masto savo rėmėjų telkimą, kuris bus

vykdomas šiais ir iš dalies ateinančiais metais ir apie kurio eigą visuomenė bus informuojama spaudoje.

Rėmėjų verbavimą baigiant, rėmėjams numatyta paskirstyti dovanas, jau gautos iš mecenatų. Tų dovanų eilėje yra ir tikrai vertingų dalykų, kaip naujas automobilis, spalvota televizija, automatinis stereo patefonas ir daug kitų. Numačiusi suteiktas lėšas panaudoti visuomeniniams reikalams, Korp! Neo-Lithuania valdyba pagrįstai tikisi ir šilto visuomenės pritarimo jos pradėtam plataus masto rėmėjų telkimui.

tam tikslui.

Taryba atnaujino bei papildė savo nuolatines komisijas. Komisijose dabar yra:

Politinė ir teisių komisijoj — B. Bieliukas, A. Budreckis, S. Lušys, B. Nemickas, K. Račkauskas, A. Vedeckas, P. Žilionis;

Sąmatos komisijoj: J. Pažemėnas, A. Sodaitis, L. Virbickas;

Apykaitų komisijoj: J. Pakalka, V. Vaitiekūnas, J. Vilgalys.

Tarybos posėdyje dalyvavo visų penkiolikos Vlikų sudarančių grupių atstovai, jų tarpe trys nauji nuolatiniai atstovai: Antanas Sabalis (Liet. Fronto Bičiulių), Pranas Dulevičius (Valst. Liaudininkų S-gos) ir Tomas Sperauskas (Liet. Tautinio Sąjūdžio).

(ELTA)

PALEIS TIK CHULIGANUS...

Sovietinė amnestija Lietuvoj sutikta abejingai. Kadangi ji daugiausia liečia tik nuteistuosius iki dvejų metų, tai pasekmė tegalės būti tokia, kad bus paleisti neseniai nubaustieji smulkieji chuliganai.

Iš amnestijos įsakmiai išskirti nubaustieji už politinius nusikaltimus. Amnestija skelbiama politinio jubiliejaus proga. Politinių bausmių išskyrimas iš amnestijos siūlo mintį, kad net 50 metų jubiliejų švenčianti valdžia dar nesijaučia pakankamai tvirtai, jei dar nedrįsta savo politinių priešininkų išleisti iš po užraktų.

(E)

ORGANIZACIJŲ VADOVYBIŲ IR JŲ KORESPONDENTŲ DĖMESIUI

Dar kartą norime atkreipti organizacijų vadovybių ir jų korespondentų dėmesį, kad rašant korespondencijas Dirvai atsižvelgtina į tai, jog pranešimai apie ruošiamą balių, šokių vakarą ar pan. parengimą, yra apmokami skelbimais. Kad ir kronikos žinutėje siekiama įtaipinti tokį pranešimą reikia papildyti adresu, kam siųsti sąskaitą.

Ateityje į tai neatsižvelgus tokios korespondencijos nebus talpinamos.

Pranešimai apie ruošiamus organizacijų rengimus privalo pasiekti redakciją ne vėliau kaip savaitę iš anksto.

Į pareiškimus, jog parengimams rengiami kultūriniai ar labdaros tikslams remti, nebus atsižvelgiama, nes vargu ar yra parengimų, rengiamų kitokiems tikslams.

Už tokius pranešimus apmokėti reikalauja kiti lietuvių laikraščiai. Nenorėkite išimties iš Dirvos. Keliais doleriais iš baltiaus ar parengimo pelno paremsite savąją spaudą.

JUOZAS KAJECKAS, Lietuvos atstovas Washington, atšventęs 70 metų amžiaus sukaktį, yra gimęs Shenandoah, Pa. Tėvui mirus 1909 m. buvo parvežtas Lietuvon, kur mokėsi Seinų kunigų seminarijoje, vėliau Rygiškio Jono gimnazijoje, Studijavo Vytauto D. universitete, o vėliau Prancūzijoje, kur gavo finansų bei administracinių mokslų diplomą ir diplomatinį mokslų diplomą. Diplomatinę karjerą pradėjo 1929 m. eidamas įvairias pareigas. 1940 metais grįžęs Amerikon, buvo paskirtas prie Lietuvos pasiuntinybės Washington, Nuotraukoje Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkas Juozas J. Bachunas (kairėje), susitikęs su J. Kajačka veiksmų konferencijos metu, palinkėjo mielam sukaktuvininkui dar ilgai stovėti Lietuvos reikalų sargyboje.

Vyt. Maželio nuotrauka

VLIK TARYBA POSĖDŽIAVO

Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto taryba 1967 lapkričio 10 dienos posėdyje svarstė tris dalykus: Washington spalio 21-22 įvykusios Politinės Konferencijos turinį (pranešėjas — Vliko pirmininkas dr. J. K. Valiūnas), 1968 metų minėjimo programos papildymus, iškilusius iki Washingtono konferencijos (pranešėjas — Vliko valdybos narys dr. A. Budreckis) ir Jungtinio Finansų Komiteto planus lėšoms 1968 metams telkti (pranešėjas — Vliko valdybos narys Pranas Vainauskas).

Ryšium su spaudoje pasirodžiusiais spėliojimais apie Washingtono konferencijos išlaidas, posėdyje paaiškinta, kad Vlikui konferencija atsiėjo 250 dolerių.

Susipažinus su lėšų 1968 metams telkimo klausimais, Vliko pirmininkas kreipėsi į Vliką sudarančias organizacijas, skatindamas jas uoliau pasirūpinti savo talpininkavimo sustiprinimu

Mums rašo

PASITRAUKĖ IŠ KULTŪROS TARYBOS

Būkit malonus, išspausdinkite savo laikraštyje šį mūsų pareiškimą.

PLB Kultūros Tarybai buvo pavesta, sudaryti III-jo Kultūros Kongreso programą. Tai buvo atlikta. Tačiau netrukus kai kurie veiksniai panorė išjungti iš Kongreso keletą Kultūros Tarybos numatytų ir jau pakviestų koreferentų. Šis reikalas buvo apsvaistytas paskutinajame Kultūros Tarybos posėdyje (1967.IX.23) ir nutarta bei užprotokoluota štai kas:

"Paašikėjus, kad JAV ir Kanados Centro Valdyboms nėra priimtina kai kurie Kultūros Tarybos pakviesti asmenys Kultūros Kongreso sekcijų koreferentais, Kultūros Taryba mano, kad jų išjungimas prisidėtų prie mūsų visuomenės dar didesnio skaldymo, paveda Kultūros Tarybos pirmininkui tuo reikalu kalbėtis su JAV ir Kanados LB vadovybėmis ir prašo tą savo nusistatymą persvarstyti. Priešingu atveju Kultūros Taryba atsisako nuo tolimesnio Kultūros Kongreso ruošimo darbo ir apie tai praneša PLB Valdybai ir visuo-menei".

Deja, įvairūs pasitarimai ir Washington 1967.X.21-22 įvykusio konferencija nedavė laukiamų rezultatų.

Šie faktai ir apskritai kai kurių bendruomeninių bei politinių grupių parodoja pasitikėjimo stoką Kultūros Tarybai atėmė mums realų pagrindą tolimesniai sąžiningam darbui Kultūros Taryboje. Tai privertė mus iš jos pasitraukti ir atsisakyti nuo dalyvavimo ir pačiame Kongrese.

Tenka apgailestauti, kad pastaruoju metu kai kur vis ryškiau pasireiškia tendencijos primesti grynai kultūrinės bei mokslo institucijoms ir darbas politinį atspalvį. Buvome ir esame nuomonės, kad tai žalinga bet kokiam rimtam kultūros darbui bei kūrybai.

K. Ostrauskas
V. Trumpa
A. Vaškeviš

viečių jaunimui, besiplečią kredito draugijos veik visose didesnėse latvių kolonijose. O kultūrinis gyvenimas palaikomas nepulverizuotos spaudos, pajėgios knygų leidyklos, kultūrinių centrų palaikomų teatrų, koncertų ir t.t. Tame vyksme aiškiai mato si stipri organizacinė drausmė ir susiklausymas.

Be abejo, ir latviai turi įvairių organizacijų, kurių nuomonės nėra vienodai sufrizuotos. Bet jų nuomonių skirtumai nenešami viešumon ir nepopuliarinami.

Latvijos nepriklausomybės 50 metų sukakties proga jungiamės į bendrą kovą ir kartu tikimės šviesios ir laisvos ateities prie Baltijos krantų.

KALĖDINIŲ SVEIKINIMŲ ATVIRUTES

jau dabar laikas įsigyti ar užsisakyti Dirvoje.

Turime ir skautų Vidūno Fondo bei kitų leidimų LIETUVIŠKAS atvirutes.

Kainos nuo 10-25 c. Užsisakant paštu, prašome prijungti 10 c. pašto išlaidoms.

Lietuviškos atvirutės vardo ir gimimo diena.

DIRVA,
6907 Superior Avenue,
Cleveland, Ohio 44103

AKIMIRKOS

SUDĖTINGA VEIKLA

Neseniai rašydamas Dirvoje apie patriotų kelio ypatybes, Julius Smetona tarp kitko nustatė, jog "paskutinio veiksmų suvažiavimo Washingtono nuotikos rodo, kad lietuviai suprato kovos prieš bolševizmą būtinumą, kad viltys sulaukti bet kokių lengvatų iš bolševikų yra visai bergždžios".

Jeigu šitokia diagnozė būtų naujiena, tai būtų labai liūdna. Nejaugi tiek laiko mums reikėjo suprasti, kad kovoti prieš bolševizmą būtina ir kad beviltiška tikėtis jo nuolaidumo? Jei apsiriboti tik dar nesena praeitimi, visas pastarasis šio šimtmečio ketvirtis iškalingai yra

bylojęs, kad kovos reikalingumo supratimas prieš rusiškąjį bolševizmą nebuvo jokia naujiena pastarojoje veiksmų konferencijoje. Greičiau tektų pasakyti, kad kovingumo supratimas ir jo vykdymas anksčiau buvo kaip tik žymiai stipresnis bei paveikesnis, negu dabar.

Pabėgimas nuo bolševizmo grėsmės ir ramesnę užuovėją tolimuose kraštuose nėra kova, nors tai mes įpratome pagrazinančiai vadinti įvairiais žodžiais, kaip "tremtimi" ar "strateginiu pasitraukimu" ir naujas pozicijas". Tiesa, buvo šiek tiek ir "strateginio pasitraukimo" atvejų, kaip pvz. 1940 metais, kada keli šimtai lietuvių pabėgėlių į Berlyną parodė rimtą pasiryžimą vėl įsijungti į kovą, kai tik atsirastinkama ar net mažai tinkama galimybė. Kai kurie iš jų žuvo pirmomis rusų - vokiečių karo dienomis, kelios dešimtys vėliau nacių ir antrosios bolševikų okupacijos laikais. Tai buvo kraštutinis veiksmo patriotizmas ta prasme, kad norėta ir ryžtasi aukotis tėvynės laisvei ligi galo. Šiolaikainis kraštutinis

tūžmo ir kitų gerų lietuvių dergimo "patriotizmas" nieko bendro su anuoju neturi.

Jeigu kalbėti apie kovos prieš bolševizmą būtinumo supratimą, tai ji ne nuotikomis, o veiksmais lietuvių tautaparo dė ypač 1941 metų birželio sukilimu ir vėliau ko ne dešimtmetį trukusiu atkakliu pilietiniu karu. Man ne kartą tik dingojas, ar teisingai mes elgiamės šio laikotarpio laisvės kovotojus vadinami "partizanų sąjūdžiu". Kovos įtampa, dvasia ir pobūdis buvo tokie, jog greičiau nusipelnė Lietuvos laisvės karo vardo.

Per veiksmų suvažiavimą Washingtono gal buvo žymu tik priešbolševikinės kovos "nuotikos", pasireiškusių nutarimų ir manifestų. Taigi, nieko naujo ir, deja, nieko stipresnio, negu netolimoje praeityje.

Tiesa, spaudos ir gyvenimo apžvalgoje Dirva (Nr. 117) paminėjo, kad Vliko pirmininko vienoje washingtoninėje prakalboje, esą, pasigirdusios "naujos gaidos". Bet čia pat priminė, kad ir tos gaidos iš tikrųjų buvo ne naujos, o jau daug anksčiau reiškiamos kai kurių mūsų laikraštinių straipsniuose, gi viena iš tų minčių, kaip atrodo, pusiau tais pačiais žodžiais nurašyta net iš mano "akimirkos" Dirvoje. Man dėl to neskauda, o kaip tik labai malonu, nes rašau ne sau, o kitiems, ir jei kam koks grūdas patiko, tai Dieve padėk jam dygti nederlingos žemės saujose.

Betgi kitoje Vliko pirmininko Dr. K.J. Valiūno prakalboje radau vieną labai naują mintį, kurios mano kalbinis jausmas dar neapėmė ir protas beveik neįkanda. Siūlydamas dar vieną gal

BRONYS RAILA

jau šimtą(!) kartą perorganizuoti veiksmų bendradarbiavimo metodus, jaunasis Vliko pirmininkas pareiškė viltį, kad tuo būdu "mes išvengtume visos eilės negerovių ir maišaties Lietuvos laisvės kovos veikloje".

Man visai suprantama ir iš Vliko pirmininko pusės atrodo net reta drąsa pripažinti, kad veiksmų bendradarbiavime buvo ir tebėra maišatis ir visa eilė negerovių, už kurių suminėjimą ir analizę aš pats ne kartą praėityje būdavau mūsų įsisebėjusių įpročių išvaidintas tuo pat metu totalistų ir fašistų, arabokomunistų ir Maskvos talpinku, - kiekvienu atveju, vieningo laisvės kovos fronto skaldytojų ir vienybės ardytojų...

Bet kad yra ir toks dalykas, kaip "Lietuvos laisvės kovos veikla", tai dar nežinojau. Mūsų kalboje tat būtų labai savotiškas figūrinis naujadaras. Be abejo, tarp kovos ir veiklos yra tam tikras plotminis ryšys, tik šitaip nesuliejamas. Kova visuomet yra veikla, bet ne kiekviena veikla yra kova.

Deja, jau kelinti metai, kaip žuvis ant kranto žiaupčioju konvulsijose maldaudamas, kad kovą vadinkime kova, o veiklą - veikla. Tada bus aiškiau, padorčiau ir dažniausiai teisingiau. Pagaliau, tai bus didesnė pagarba laisvės kovotojams ir atsiras supratimas, kad per veiklą galima daugiau ar mažiau nuveikti, o laisvės iškovojimui būtina ne kovos metafora, bet pati kova. Tėvynei nepadeda kraujas, kurį tu lieji tik iš savo liežuviu, perkąsdamas jį iš pykčio, aistros, nosaltigijos, hipokrizijos ar iš užsidegimo dar kartą patuščiažodžiauti.

Konstruktvyvus kriti cizmo vardan tenka pabrėžti Vliko pirmininko

pasifilymuose vieną nebe naują, bet iki kraštutinumo patobulintą būdą ligšiolinei maišaičiai ir negerovėms iššaknų pašalinti. Aiškinamas priemonės, kaip laisvės kovą padaryti paveikesne ir "kovos veiklą" našesne, pirmininkas pasiūlė visą puokštę priemonių - konferencijų ir pasitarimų! Konferencijų ir anksčiau nestigdavo, ypač kai joms ruošti būdavo daugiau pinigų. Bet dabar jų turėtų būti beveik nuolatinis balius.

Štai kaip Dr. K.J. Valiūno projektuose turėtų atrodyti "paveikesnė laisvės kovos veikla". 1) Kas pusmetis ar dažniau šaukiamos visų laisvinimo veiksmų vadovybių konferencijos. 2) Kas 3 ar 4 mėnesiai Diplomatinės Tarnybos ir visų veiksmų vadovybių atstovų pasitarimai. 3) Kas 2 ar 3 mėnesiai Diplomatinės Šefo arba jo atstovo ir kitų veiksmų pirmininkų pasitarimai... Gaila, neįtraukta dar, kad kas mėnesį galėtų įvykti visų veiksmų sekretorių ir ypač išdininkų konferencija, nes veikla nebus paveiki, jei nebus susitarta, kaip kovą tinkamai užrašyti ir finansuoti. Pagaliau, turėtų būti išplėstas jau dabar pradėtas asmeniško ryšio pasikeitimas tarp visų veiksmų vadovybių.

Ai, ai, kas pasidarė! Atrodo, kad ir laisvą šiais laikais retas bemoka parašyti, o dar dažnesnis tingi.

Pirmininko pasiūlymai, kaip matyti, paremti ekonominės veiklos ir biznio administracijos racionaliais ir naudingais patyrimais. Mūsų laisvinimo veikla tuo būdu pasidarytų labai sudėtinga ir paini, bet galimas dalykas ji pradėtų suktis, kaip gerai ištepintas skalbimo mašinos motoras. Tai dar nebūtų ypatinga kova, gal net ir ne veikla, bet toks nuolatinis ir įdomus užsiėmimas. Taip suorganizuotą kovos priemonę ir sąrangą, Lietuvos laisvinimo veikla išsitiestų bemaž kaip General Mo-

tors korporacija ar Sears supermarketų kompanija. Prezidentai, pirmininkai, direktoriai, tarybos, superintendentai, plant managers, jų ryšininkai, sales office, -- kad tik būtų kas paroduoti!

Bet kad tos priemonės mūsų reikaluose duotų ką nors naujo, įkvėpiančio ir našaus, gal galėčiau būti įtikintas tik po daugelio konferencijų ir pasitarimų su vadovaujančių veiksmų vadovybėmis. Tuo tarpu skęstu į sunkių abejonių marias.

Tiesa, yra prošvaisčių.

Į laisvinimo konferencijas dabar bus kviečiami ir laikraščių redaktoriai, kurie tuo būdu žymiai padidins vadovaujančių veiksmų sieptyną. Ir pati didžiausia, bemaž vienintelė šventa tiesa Vliko pirmininko pasiūlymuose buvo noras suglaudinti vadovaujančių veiksmų bendradarbiavimą su lietuviška spauda, "kurios vaidmuo Lietuvos laisvinimo byloje yra nepaprastai reikšmingas". Taip, ir man rodos, kad mūsų spauda čia tuo tarpu yra paveikiausias ir našiausias lietuvių ir net kovos veiksnys, - tik jau labai ilgai reikėjo laukti tokio nepaprasto pripažinimo.

Bet kaip įgyvendinti vieningą mūsų lietuviškos "informacijos politiką", kurios Vliko pirmininkas pasigedo ir kurios atsiradimo laukė po to, kai du kartu per mėnesį vis įvyktų kokla nors veiksmų piramidės konferencija ar pasitarimas? Man rodos, kad "informacijos politika" žurnalistškai reiskia ką kitą, negu pirmininkas norėjo pasakyti. Vieninga informacijos politika tegali būti tada, kada yra vieninga politika ar iš viso bet kokia aiški politika. Nustatyti, kaip Vliko pirmininkas pageidavo, mūsų laikraščiams "vienodą pažidūrą ir visą eilę Lietuvos laisvės bylų liečiančių klausimų" yra nelengva ir vargu būtų

labai demokratiška.

Tos esminės pažiūros buvo gana vieningos ir tebėra visą laiką. Jos nuolat spaudoje reiškiamos, kad ir nevengiant kartais "aštrios tarpusavio polemikos", kuri Dr. Valiūno nuomone "kartais gana kenksminga Lietuvos laisvės kovai". Kažin? Laisvoji mūsų spauda tautos gelmių Lietuvoje nepasiekia, o užsienyje esama nemaža tarpusavio mūšių, bet tuo tarpu dar nėra tikros kovos už laisvę, tad jai nė negalima daug pakentėti. Bet jei kartais būtų aštriau kritikuojami, pavyzdžiui, kokie itin nevykę partinio politikavimo metodai ar fantastiški konferencijų pasiūlymai, tai gal dar kaip nors ir galima tokiai veiklai "pakenkti".

Tačiau tuo atveju protinai veiklai iš to būna daugiau naudos, o ne žalos.

HELP WANTED MALE

WANTED AT ONCE
EXPERIENCED
DIE CASTER
OPERATORS
METAL MEN
DIE REPAIRMEN
MAINTENANCE MEN

Are you looking for:

Excellent rates of pay?
Extremely steady employment?
Paid vacations, holidays, insurances,
and pensions?
Overtime galore?
Additional incentive earnings?

If so, call area code

313 — 429-9411

Ask for personnel manager.
An Equal Opportunity Employer
(120-126)

WANTED AT ONCE
1ST CLASS SKILLED
VERTICAL
TURNING
MILL
OPERATORS
EXPERIENCED

WORK ON 20 FOOT MACHINE.
NIGHT SHIFT-LONG PROGRAM.

For Interview call:
313 — 923-8088

An Equal Opportunity Employer
(124-130)

JOURNEYMAN TOOL & DIEMAHER
High quality work required, small
dies, steady work. Well established
manufacturing co., not a job shop.
Top wages, all fringe benefits, excellent
working conditions. W. M. Chace
Co., 1600 Beard, Detroit, Mich., located
2 blocks North of new I-75.
(124-126)

MOTIEJAUS GOBŠIO
TURTAS ANTANAS GAILIUSIS

Plati, medžiais apšodinta didmiesčio gatvė. Tarp storių plačiašakių klevų abiem gatvės pusėm išsirikiavę dideli gyvenami pastatai. Vieni atrodė geriau, kiti prasčiau. Iš jų skyrėsi penkių aukštų mūras, kuris buvo geriausiai prižiūrimas: aplink veja žaliavo, gėlės žydėjo, jokios šiukšlės nesimatė. Šiame pastate gyveno dvidešimt penkios šeimos.

Vieno mėnesio pirmą dieną šio pastato dvidešimt ketvirtos buto nuomininkė išgirdo ant laiptų bildesį. Išėjusi pažiūrėti, rado ties savo buto durim sukritusį pastato savininką Motiejų Gobšį.

— Kas atsitiko, ponas Gobšy?

Jis nieko nesakė, sukniubęs, pusiau ant šono, ramiai gulėjo. Ji pajudino savininką už peties. Tas pasvyro ir išsitiesė aukštelininkas ant grindų laiptų aikštelėje.

— Nebegyvas...

Siaubo apimta garsiai sušuko nuomininkė. Gobšys tįsojo be jokių gyvybės ženklų skersai prieš duris, lyg kliūtis, užtvėrdamas išėjimą. Išsigandusi, ji skubėjo pas kaimynę pranešti liūdną žinią. Belsdama į duris, šaukė: — Greičiau ateik. Gobšys ant laiptų numirė.

Atėjus kaimynei, abi, žiūrėdamos į mirusį Gobšį, kalbėjo:

— Nesenas. Turtingas. Galėjo dar gyventi.

— Taigi. Krovė turtą, vargo žmogus ir viskas liko. Nė turtai neišgelbėjo nuo mirties.

Pašauktas greitosios pagalbos automobilis mirusį nu-

vežė į ligoninę. Gydytojai, apžiūrėję lavoną, pripažino, jog Gobšys mirė staiga nuo širdies smūgio.

★

Prieš trisdešimt penkis metus Motiejus Gobšys pradėjo dirbti banke kaip pasiuntinys. Tada jis buvo penkiolikos metų berniukas, neturtingos našlės vaikas, nebais joks specialaus mokslo. Besisukinėdamas banke, pramoko sąskaitybos ir, laikui bėgant, pasiekė sąskaitininko vietą.

Gobšys atrodė vidutinio ūgio, liesas, nedrąsus, visiems nuolankus, akis visada žemyn nuleidęs ir kalbinamas jų nepakėlė. Jis turėjo vieną ryškų bruožą, kuris jį skyrė iš kitų žmonių, tai prisirišimą prie turto. Turtui jis aukėjo kūną ir sielą. Jo taupumas neturėjo ribų. Kas mėnuo dėdė į banką beveik visą algą, negėrė ir nerūkė, valgė skurdžiai, dėdėjo pigiais drabužiais, stengėsi neišleisti nė vieno cento nebūtiniams pragyvenimo reikalams. Kiti už jį daugiau uždirbo, bet pinigų neturėjo, o Gobšio sąskaita banke didėjo ir didėjo.

Nuo mažų dienų jis augo kitoks, kaip visi vaikai: nemėgo vaikų draugystės, laikėsi nuo jų atokiai, žaidė vienas. Kai jo amžiaus vaikai už gautus centus pirkto saldinių ir žaislų, jis savo centus laikė, jų neleido. Jam pinigai davė daugiau džiaugsmo, negu saldumynai. Sakytum, mažas būdamas jau suprato, kad centas yra truputį daugiau už saldainį ar žaisliuką.

Norėdamas daugiau sutaupyti, per visą gyvenimą Gobšys nė karto neišvažiavo iš miesto, kuriame gimė, augo ir mirė. Draugų neturėjo, jų ir nepasigedo. Nepalaikė ryšių su giminėmis. Gyveno, kaip atsiskyrėlis, kuris palikęs žmones išėjo į tyrus. Visą amžių liko nevedęs. Nors moterims Gobšys nebuvo abejingas, galvojo ir apie vedybą. Sutikęs gražią merginą, neatsispyrė pagundai į ją išpildyti pažvelgti. Žinodamas, kad draugystė su moterim brangiai kainuoja, vengė artimesnės pažinties su jom visom. Niekas jo nelankė, juo nesidomėjo, ir jis niekur nesilankė. Net bendradarbiai banke į jį mažai kreipė

dėmesio, mažai su juo skaitėsi. Tas Gobšis skaudino, bet pakeisti gyvenimo būdą nenorėjo, tik dar daugiau taupė ir laukė momento, kada galės parodyti, jog ir jis nėra iš kelmo išspirtas.

— Jūs pamatysite, ką gali Motiejus...

Galvojo Gobšys, prisimines turimus pinigus, už kuriuos vieną dieną įsigysiąs tokį turtą, kad visus nustebsinsias.

Visas savo išlaidas žymėjo į sąskaitas, kurių niekad nenaikino. Jis galėjo tiksliai pasakyti, kiek prieš dešimtį ir daugiau metų vieną ar kitą dieną išleido duonai, druskai, sacharinui... Per ilgus metus jų susidarė storas pluoštas. Sąskaitas vedė ant blankų, kurių slapta parsinešdavo iš banko. Ir kitą rašomąją medžiagą iš banko slapta parsinešdavo.

Nedomino Gobšio nei visuomeninis gyvenimas, nei laikraščiai, nei pasilinksminimai. Jei rinkimų į seimą dieną jį paklausė:

— Ar jau balsavai, Motiejau?

— Nebalsavau.

— Kodėl?

— Už paduotą balsą nieko nemoka. Apseis be manęs.

Atsakydavo Gobšys. Laikraščių nepirko ir neprenumeravo. Autobusuose, kuriais jis važinėjo į darbą, keleviai palikdavo perskaitytų laikraščių. Gobšys juos rinko, o vėliau pardavė seno popierio pirklams. Be to, popierio reikėjo namie. Radęs paliktą laikraštį, jį vartė, žiūrėjo paveikslus, vieną kitą trumpą žinutę paskaitė, į ilgesnius straipsnius nekreipė dėmesio. Pasaulinės politikos žinios jo nedomino. Užversdavo laikraštį įstiklinę, jog nieko juose nėra naujo ir neverta pinigų jiems leisti. Jei šalia sėdės kaimynas paklausė:

— Ką rašo laikraštis?

— Vis tą patį. Nieko naujo.

Tuo ir baigdavosi kalba su kaimynu.

(Bus daugiau)

KŪRYBA IR MOKSLAS

TAUTINĖ IDĖJA LIETUVIŲ LITERATŪROJE

V. PUTINAS-MYKOLAITYS

(3)

1904 metais buvo grąžinta lietuviams spauda, o 1905 m. revoliucija davė šokių tokių kultūrinio darbo lengvatų. Kultūros darbai ir literatūros kūrybai atsidaro naujų perspektyvų. Revoliucijos įkaršty imta kalbėti apie plačią Lietuvos autonomiją. To pačio reikalauja ir didysis lietuvių Seimas, susauktas Vilniuje 1905 metais. Ši nauja reliatyvės politinės laisvės idėja, skaisčiai švystelėjusi 1905 metais, neišnyksta iš lietuvių tautos sąmonės ir prasidėjusiais tuoju reikacijos laikais. Mūsų literatūroje ji garsiai skamba Maironio poezijoje. Dar juodžiausiais priešpaudos laikais Maironis pranašavo:

O tačiau Lietuva
Tik atbus gi kada
Ne veltui ji tiek iškentėjo.
Kanklių balsą išgirs,
Miegas kraujas užvirs,
Nes kryžius gyvatą žadėjo.

Maironio poemą "Jau-
noji Lietuva", iš kurios
šis posmas paimtas, tau-
tinė to laiko lietuvių idė-
ja -- veržimasis į lais-
vę, visų kultūrinių pajė-
gų subūrimas šiam vie-
nam tikslui, yra išreikš-
ta su dideliu entuziazmu
ir formos artizmu. Dar
pranašingesnių žodžių
Maironis pasakė vėliau
parašytoj poemoj "Rase-
nių Magdėj". Šitoj sa-
tyrinėj poemoj, nukreip-
tos prieš nutautusią Lie-
tuvos bajoriją ir visus
tuos, kurie nutolę nuo
liaudies, nuo savo tau-
tos, apsikrėtę svetima-
dvasia, neša jai sveti-
mus dievus, poetas, se-

nelio lūpomis, taip kal-
ba ainiui:

Pamatysi daug ašarų, kraujo
Iki metalo sutvarkymo naujo
Iš saulėlydžio rausti pradės!
Iki amžiais supančioti žmonės
Susilauks pageidautos malonės
Kaip Betliejaus Jokūbo žvaigždės.

1905 m. revoliucijos
sukeltos viltys mūsų li-
teratūroje paliko dar vie-
ną atgarsį, kurio čia ne-
galima nesuminėti. Tai
būtent Baltijos tautų: lie-
tuvių, latvių ir estų vie-
nybės idėja. Šią idėją
yra išreiškęs poetas Jo-
nas Jonila-Žilius savo
eilėraščių cikluje "Rau-
doni Bijūnai", rašytame
1905-6 metais. Jonas Ži-
lius, pats visuomenininkas,
diplomatas ir politi-
kas, po didžiojo karo
šioj srity nemaža pasi-
darbavęs nepriklausom-
oj Lietuvoj, jau tuomet,
1905 metais suprato ir
nuspėjo, kad Pabaltės
tautomis tėra vienas bend-
ras į laisvę kelias, bū-
tent, vienybės ir tarp-
savinės paramos kelias.
Viename to ciklaus eilė-
rašty, pavadintame "De-
jonė dėl tėvynės" atsi-
spindi anų laikų Lietu-
vos ir Latvijos varginga
buitis. Poetas karčiai
prikaišoja tėvynei, kad
ji mums nederėjo, nors
mes įjarem akėjom, lais-
tėm ašaromis ir prakaitu,
dabinom mūsų bažny-
čiomis ir rūkinom smil-
kalais. O ji maitino mū-
sų priešus:

Lietuvos, Latvijos plotas,
Kaulais mūsų tėvų apklotas,
...
Tu derėjai lenkų ponams,
Rusams, vokiečių baronams;
Kad jie darė tau vien skriaudą,
Kad iš tavęs traukė naudą,
Tavo priešai, piktadėjai,
Priespaudos, tamsos skleidėjai
Jiems tai tu derėjai.

Ką gi reikia daryti,
kad tėvynė mums derė-
tų. Karingai, revoliuci-
niai nusiteikę poetas su-
šunka:

Žeme, mūsų tėvų mieliausia
Ir mes kitaip veikt pradėsime:
Kulkoms išarę, išrausę,
Kardais tave apakėsime,
Kai pavirsi į degesį,
Kraujais mūsų aptekėsi,
Mums gal užderėsi?...

Poeto karingumas ma-
tyt visuose to ciklaus ei-
lėraščiuose. Viename iš
jų skaitome dar tokios po-
smą:

Kardai amžių rūdėmis rūdija,
Vargė vargsta mūsų tėvynė
"darga";

Išgalasim rūdžių kalaviją,
Eisim, kirsim mes tėvynės
vargą.

Ir šis eilėrašties skir-
tas, matyt, kartu ir lat-
viams, nes poetas, kaip
matome, čia tyčia įpina
latvišką žodį "darga" --
brangi. Bet dar garsiau
Baltijos tautų vienybės
idėja skamba eilėraš-
čiuose "Už Baltų žemę",
"Pas Tukumą", Palaido-
jimas vado" ir "Ant ka-
po". Dainoj "Už Baltų že-
mę" poetas vaizduojasi
karo žygį dėl tos žemės
laisvės:

Kada ejom, Dzūkijoj mielojoj
Tamsu buvo, dar nė nedienoj.

Į Lietuvą, Žemaičiusėjus,
Ką tik buvo aušra betekėjus.

Kai įėjom į Latvijos plotus,
Latvius, estus jau radom gink-
luotus.

Latviai, broliai, kur laikai se-
novės,
Kada baltai už liuosybę kovės?

Ir ši daina baigiasi
mintim, kad tik ginklu
laisvę vėl būsianti iško-
vota. Giliau vienybės idė-
jai įdiegti, Jonila Žilius
garbina bendrą Baltijos
tautų žemę, rašo kaip ir
kokį Baltų tėvynės him-
ną:

Baltų žemė, po kalvotą plotą
Miškais klota, graži ir bagota!

Supas dirvos, kai javai išnokę,
Žydi pievos, kur upeliai kriokia,

O kur upės, kur plačioji Jūrė,
Didi miestai, sodžiai (sikūrė.

Baltų žeme, gamta tau suteikia
Viską, viską, tik tai laisvės rei-
kia!

Mes už laisvę vyrsim vyrai stoisim
Ar laimėsime, ar galvą paklosim

Paskutiniuose to cik-
laus eilėraščiuose vaiz-
duojama kova ties Tuku-
mu, kurioje žūva Baltų
vadas, to vado palaido-
jimas ir jo kapas. Cik-
lius baigiasi liūdesio
ir gedulo motyvais, bet
laimėjimo vilčių jie ne-
naikina. Žuvusio vado
idėjas įvykdys pasilikę
jo draugai ir "gent-
kartės kitos". Ant vado
kapo mergaitės pasodi-
na raudonų bijūnų, sim-
bolizuojančių pavasarį,
išlietą dėl laisvės krau-
ją, tolimesnę kovą ir
amžiną kovojančių ryšį
su žuvusiais. Tokiu bū-
du matome, kad 1904-5
metų įvykiai tautinė li-
tuvių idėją praturtino ne
tik lietuvių tautos lais-
vės viltimis, bet ir Bal-
tijos tautų vienybės nu-
vokimu, radusiu visai re-
alų pagrindą tik šiais
paskutiniais laikais.

(Bus daugiau)

Pro uždangos plyšelį

-- Pradėsime aštun-
tą, bet tu ateik tik apie
kokią devintą. Pradžia
bus nuobodoka. Paskui
muzikas Darius Lapins-
kas sutiko su mano pra-
šymu atsilankyti į re-
peticiją. Iki jo kanta-
tos "Karalius Mindaug-
gas" ir vieno veiksmo
operos "Maras" pasta-
tymo Kultūros kongreso
savaitgalyje beliko tik
pora savaitių. Repeti-
cijos jau vyksta kas an-
rą vakarą. O jos mane
visada intriguoja. Lyg
vogtum žvilgsnį ateiti-
tin. Žvilgsnį pro uždan-
gos plyšelį į sceną, ku-
rioje tavo kasdieniniai
bičiuliai, gal šiaip tik
pilki, nieku iš minios
neišsiskiria bendrake-
leiviai transformuoja-
mi į karalius ir valka-
tas, herojus ir niekšus.
Jiems lašas po lašo duo-
dama nauja dimensija.
Taip ir norisi juos dar
užklupti be grimso, be
kaukės, be kardnos, ta-
me transformacijos pro-
cese. Rytoj jie jau bus
nepasiekiamai aukštai.

Kodėl muzikas man ne-
patarė užteiti prieš de-
vintą netrukau suprasti.
Šlifavimo procesas yra
skausmingai įkirus.

Karaliau, kam nusiėmė šarvus?
Kam sustojai nakvynėlei
Žemaičių žemėje?

Didžiojoje Chicagos
Jaunimo Centro salėje
dainuojantis choras šli-
fuoją kantatą.

-- Dabar, bosai! Iki
tos vietos, kur "kara-
liau, - raliau, - au".
Vien tik bosai, prašau,
-- viena ranka pianinu
toną duodamas antrąją
nuo scenos diriguoja D.
Lapinskas kokių dviejų
tuzinų choristų būriui.
Tai rinktiniai dainininkai.
Ir iš Operos choro, ir iš
Dainavos, ir Alice
Stephens "Aidučių", ir
Tėviškės parapijos. Gir-
dėdamas už sienos gal-
votum jų ten kelis kar-
tus daugiau esant. Tai
dainininkai, kurie netu-
ri daug vargo kirsdami
tirštai bemoliais ir be-
karais išmargintą mo-
derniškosios muzikinės
kūrybos druką.

-- Pradėkime vėl iš
pradžios. Dabar -- visi!
Dvidešimt septintaspus-
lapis. Aš tik įstojimus pa-
rodysiu, -- vėl pakelia
ranką dirigentas

-- Mes čia šitoj vie-
toje nespėjam atsikvėpti,
-- nusiskundžia kažku-
ris tenoras, kuriam ir

sopranai pritaria plačiu
žąsų klegėjimu.

Ir iš tikrųjų laiko atsi-
kvėpimui nėra... Ir vėl,
ir vėl iš pradžios. Toks
jam skausmingas Kara-
liaus Mindaugo gim-
mas...

Šimtas antroje klasė-
je -- klyksmas, klege-
sys, košmaras, laiks nuo
laiko kapojamas ilgės-
nėmis ir trumpesnėmis
pauzėmis. Ar tai koks
nors baisiai laukinis pa-
silinksminimas rimtuo-
se Tėvų Jėzuitų namuo-
se? Gal su narkotikais
ar LSD?

Iš tikrųjų jų čia vos
tik tuzinas. Visi labai jau-
ni. MARAS RAS VISUS
balta kreida parašyta ant
žalios lentos. Nesunku
suvokti, kad čia susime-
tęs pianisto Arvydo Va-
saičio vadovaujamas kal-
bantysis choras repe-
tuoja "Marą".

-- Šiandien jų čia tik
dalis tesusirinko, -- iš-
pėja mane solistas Algis
Grigas. -- Repeticijų vie-
tą bekaitaliojant kiti ne-
besusigaudė kur ateiti.

Skerdžiaus rago niekur nesigir-
di...

Kur gi dingio senas dėdė Blinda?

-- Kas šaukia mano
vardą? -- sodriu A. Gri-
go baritonu, Vasaičio iš-
provokuotas, sugriau-
džia dėdė Blinda (o gal jo
dvasia).

-- A cha cha! E ché
ché! -- suklega mergi-
nos ir vaikinai įkandin.
Balsai kyla į kresčendo,
ritmas tankėja, kol ermi-
deris ir vėl pasidaro vi-
(Nukelta į 6 psl.)

APAČIOJE: Besirengiant tre-
čiajam Kultūros Kongresui Chi-
cagoje, kuris įvyks Padėkos die-
nos savaitgalio metu, matome
kai kuriuos solistus ir chorą re-
petuojant "Maro" operą. Iš kairės
matyti Bronius Maciukevi-
čius, kuris dainuos Seniojo par-
tiją, Algimantas Grigas -- Sker-
džiaus Blindos, Stasys Baranaus-
kas -- kunigo partiją, Šalia jų --
choras, kuris yra specialiai su-
organizuotas iš Chicagoje žino-
mų dainininkų. I eilėje matyti
Julija Ivanauskienė, Stefa La-
zauskienė, Margarita Momkie-
nė, Kristina Bartulienė, Geno-
vaitė Mažeikienė, Zelma Juš-
kenienė, Vanda Aleknavičienė,
Edita Žemaitaitytė, Jonė Bobi-
nienė, Irma Žemaitaitytė ir Le-
onilija Nakutytė. Trūksta Ire-
nos Radienės. Antroje eilėje iš
kairės -- Julius Savrimavičius,
Algirdas Trinkūna, Petras Čel-
kis, Vytautas Radžius, Algirdas
Putrius, Albertas Stočkus, Vy-
tas Radys, Vaclovas Momkus,
Trūksta Prano Nario.
Vl. Juknevičiaus nuotrauka

NAUJOS, IDOMIOS KNYGOS!!! UŽSISAKYKITE PER DIRVĄ!!!

V. Šliogeris — A. SMETONA — ŽMOGUS IR VALSTYBININKAS	\$2.00
O. J. C. Norem — TIMELESS LITHUANIA	\$4.00
B. Armonienė — PALIK AŠARAS MASKVOJE	\$3.00
St. Yla — MODERNI MERGAITĖ	\$4.00
K. Donelaitis — METAI (THE SEASONS)	
minkštais viršeliais	\$3.00
kietais viršeliais	\$4.00
Gr. Šimukonienė — SU DAINA —	
Lietuviškų dainų rinkinys	\$2.00
J. Budrys — KONTRŽVALGYBA LIETUVOJ	\$2.50
J. Švaistas — DANGUS DEBESYSE	\$2.50
Pr. Alšėnas — MARTYNAS JANKUS	
minkštais viršeliais	\$3.00
kietais viršeliais	\$4.00

Užsakant knygas, prie kainos prašome prijungti 25 c. pašto išlaidoms.

Rašykite:

DIRVA,
6907 Superior Avenue,
Cleveland, Ohio 44103

KALĖDINIAI SIUNTINIAI 1967 M.

Pradžiuginti ir paremti savo artimuosius Lietuvoje artėjančių švenčių proga kiekvienas lengvai tai galime padaryti pasinaudojant BALTIC STORES patarnavimu ir pasiunčiant jiems dovanų siuntinėli.

Siuntėjas gali pats sudaryti savo pageidaujama siuntinuką iš BALTIC STORES kainoraščio arba užsakyti jam patinkamą jau paruoštą siuntinį. Žemiau išvardiname kelis, kurie yra labai praktiški ir ten laukiami.

MOTERISKAS KALĖDINIS 1967.

Itališkas nailoninis lietaipaltis, 3 jėdai vilnonės kostiuminės medžiagos, 1 labai geros rūšies megstukas, 2 p. vilnonių arba nailoninių kojinių, 1 kompletas vilnonių arba nailoninių apatinių rūbų, 1 p. odinių pirštinių, 1 vilnonė gėlėta skarelė, vilnonei suknelei medžiaga, 1 dėžė šokolado. \$75.00.

VYRIŠKAS KALĖDINIS 1967.

3 1/2 jėdų puikios vilnonės kostiuminės medžiagos, 1 itališkas nailoninis lietaipaltis, 1 nailoniniai marškiniai, 2 p. vilnonių arba nailoninių kojinių, 1 p. odinių pirštinių, 20 cigarečių, 3 jėdai vilnonės aukštos rūšies paltui medžiagos. \$75.00.

Jungtinis siuntinys šių abiejų siuntinių kainuoja tik \$140.00.

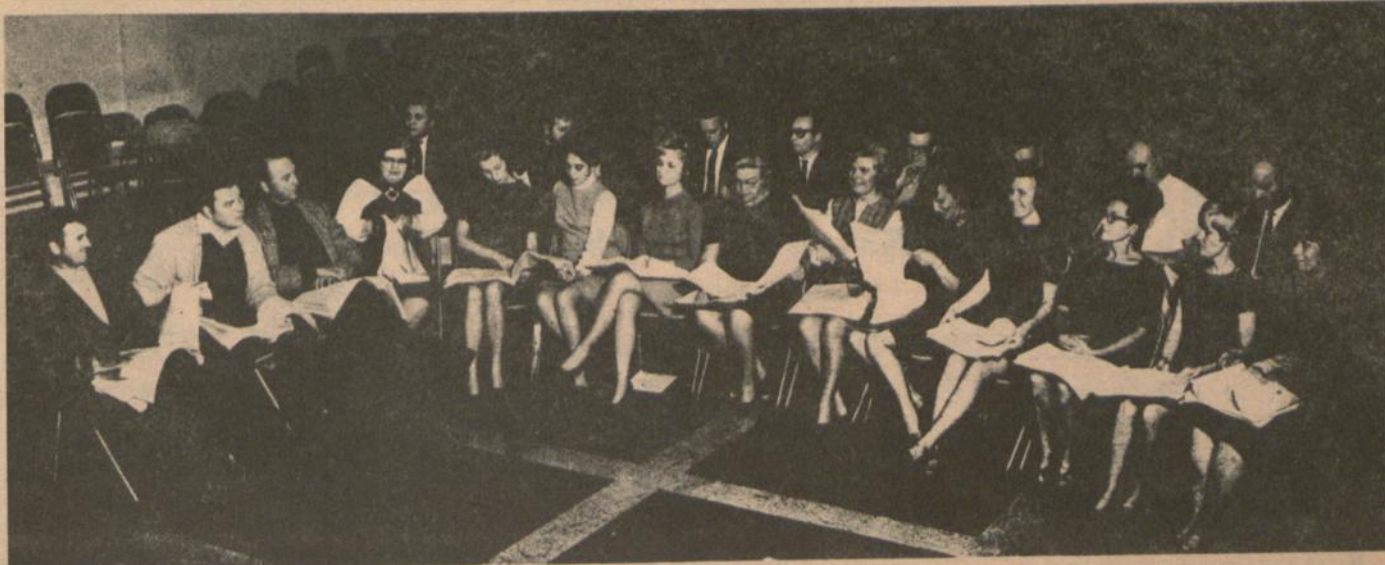
MAISTO 1967.

3 sv. taukų, 1/2 sv. arbatos, 1/2 sv. geriamo šokolado, 1/2 sv. kakavos, 2 sv. ryžių, 3 sv. geriausios rūšies miltų, 1 dėžutė nescafe, 1 sv. maišytų saldinių, 1 sv. razinkų, 1 sv. cukraus, 1/4 sv. pipirų ir 1/4 sv. lauro lapų. \$30.00.

BALTIC STORES LTD., (Z. JURAS)

421 HACKNEY RD., LONDON, E. 2. ENGLAND.
TELEF. SHO 8734.

Seniausia šioje srityje lietuviška firma. Garan-
tuotas ir greitas siuntinių pristatymas.

• Padėkos Dienos proga Dirva nepasirodys savo lapkričio 24 d. (penktadienio) laida.

Sekanti po tos šventės Dirvos laida pasirodys lapkričio 27 d. (pirmadienį).

• Aleksas Banys, vyr. kartos lietuvių veikėjas, mirė Clevelande lapkričio 14 d.

Velionies būta tvirto būdo žemaičio ir patrioto lietuvių. Lietuvos nepriklausomybę atkovojo jis daug pasidarbavo renkant aukas naujai beatsikūrianti valstybei. Už nuopelnus Lietuvai buvo apdovanotas Gedimino ordinu. Diaugiausia sielotojas lietuvių organizacijų pastoge. Jo širdis ir siela buvo lietuvių namuose Superior Ave.

Cia jis visą eilę metų ėjo direktoriaus pareigas, kartu sielodamasis tų namų išlaikymu. Gražiai sugyveno

su naujaisiais pokario ateiviais, pagelbėjo jiems bėdoje, aktyviai reikėsi vietos BALFe, organizavo talką ir pinigų lietuvių Fondui. Nemėgo smagių pokylių, bet jų ir nevengdavo tik tam, kad pelnas atitektų Lietuvai naudingiems tikslams.

Velionis, prieš porą savaitžių artimesnių bičiulių tarpe atšventęs gimtadienį, grįžtant namo, buvo užpultas padaužų. Po to jau nebeatsigavo.

* ALEKSO BANIO laidotuvis įvyks šeštadienį, lapkričio 18 d.

Vėlionies kūnas pašarvotas Jakubs & Son laidotuvių namuose Edna Ave.

Pamaldos už vėlionies A. Banio vėlė vyks Šv. Jurgio parapijos bažnyčioje šeštadienį 9:30 ryto.

• Padėkos Dienos kalakutą, nemaža pinigų ir dar kai ką galite laimėti atsilankę į Šv. Jurgio parapijos Rudens šventę — Festivalį, šį sekmadienį, lapkričio 19, tarp 3 val. p. p. ir vidurnakčio. Nepraleiskite progos.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

HELP WANTED FEMALE

NURSE ANESTHETIST
135 bed accredited hospital in beautiful southern Wisconsin resort area. Attractive salary, fringe benefits. Contact Personnel Director, LAKELAND HOSPITAL, ELKHORN, WISCONSIN (120-126)

LATVIAN ART CENTER

5806 Clinton Avenue
Cleveland, Ohio
Tel. 281-4741

IVAIRŪS LATVIŠKI MENO KŪRINIAI:

Didelis pasirinkimas keramikos, medžio ir odos išdirbinių. Sidabro, aukso ir gintaro papuošalai. Paveikslai. Audiniai europietiškais ornamentais.

MENO CENTRAS VEIKIA VISAS 7 DIENAS.

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
SINCE 1909
13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.
HOME and REMODELING LOANS
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

CLEVELAND, Ohio

SLA JAUNIMO VAJUS

Dabar veikiančio Susivienijimo naujų narių įrašymo vajuos vardas — Lietuvių įrašymo vajuos. Bet neseniai įvykusiame SLA Pildomosios Tarybos suvažiavime paskelbtas ypatingas — SLA Generalinis Jaunimo Vajus.

Šio vajuos pagrindinis tikslas, kaip galima suprasti, yra jaunimo įjungimas į

DIRVOS SKAITYTOJŲ DĖMESIUI

Pranešame, kad metinis Dirvos rėmėjas dovanų paskirstymas pratęsiamas iki 1967 m. gruodžio 15 d. Iš Dirvoje skelbiamų aukotojų sąrašą matosi, kaip jautriai atsiliepia skaitytojais į neseniai visiems išsiuntintą kvietimą dalyvauti dovanų paskirstyme, prisijungiant kad ir kuklia savo auka laikraščiu paremti.

Tą dovanų paskirstymą pratęsiamame visam mėnesiui, kad kuo daugiausia Dirvos skaitytojų galėtų prisidėti ir dalyvauti.

• Harry Simeone Chorale su orkestru koncertuos Clevelande lapkričio 18 d., 8:30 val. vak. Music Hall salėje. Nepaprastai išpopuliarėjęs choras ne tik savo plačiu ir įvairiu repertuaru, bet ir įdomia dainos interpretacija dideliu pasisekimu keliauja per Ameriką. Bilietai nuo 3 iki 5 dol. gaunami 2816 Euclid Ave., Borrowers ir Higbee's krautuvėse.

Susivienijimą. Susivienijimo dabartinėje padėtyje jaunimas turės suvaidinti labai svarbų vaidmenį. Gaudamos jaunesnių narių kuopos neabejotinai atgaivins savo veiklą. Praktika parodo, kad ši didžiausioji lietuvių fraternalinė organizacija turi pilną savo tautiečių pasitikėjimą ir daugelis įsirašo nariais, jeigu tik esti energingas veikėjas, kuris sugeba išaiškinti jos svarbą ir teikiamą nariams naudą. Susivienijimui reikalinga didesnio skaičiaus naujų veikėjų, o jaunoji karta, ateidama į SLA, neabejotinai tokių veikėjų turės ateityje duoti.

Svarbu kiek įmanoma daugiau jaunuolių įjungti į SLA. Todėl atsižvelgiama į tuos, kurie neturi didelių įplaukų. Jaunuoliai gali gauti naudingą terminuotą apdraudą, mokėdami į metus tik tris dolerius už tūkstantį dolerių apdraudą. Kaip vyresnieji ateidavo į Susivienijimą, būdami patriotinio nusiteikimo, taip ir jaunuoliai savo širdis

HELP WANTED MALE

WANTED
EXPERIENCED 1ST CLASS
SQUEEZE MOLDERS

Steady work. Good starting rate. Paid group insurance & paid life insurance.

Contact F. W. LEHMAN

OHIO MALLEABLE
DIVISION OF THE DAYTON
MALLEABLE

1343 Field, Columbus, Ohio
614 — AX 1-4635 (118-127)

MACHINISTS

THE
CLEVELAND
PNEUMATIC
Tool Co.

3784 E. 78 St.
341-1700

A Subsidiary of
PNEUMO-DYNAMICS
Corp.

MACHINISTS
TO WORK ON
AERO SPACE
MISSILE and
Aircraft Components

KELLER-
HYDROTEL
Contouring and profiling
Machines

HORIZONTAL
BORING
MILLS
TURRET
LATHES

GAP TURRET
LATHES

ENGINE
LATHES

MILLING
MACHINES

RADIAL
DRILLS

NUMERICAL
CONTROLLED
MACHINES

GAUSITE GERĄ VALANDINĮ
ATLYGINIMĄ IR VISUS PRIEJUS

Interviewing Hours
8:15 A.M. to 5 P.M.

OR CALL
341-1700

for an interview convenient
for you.

An Equal Opportunity Employer

dyse turi troškimą palaikyti lietuvišką darbą. Tad reikia palinkėti, kad tūkstantčiai jaunuolių ateitų į Susivienijimą ir iš jaunų dienų įprastų dirbti bendrą lietuvišką darbą.

Ištikimi savo organizacijai Susivienijimo veikėjai pastaruoju metu pilnu atsidėjimu dirba ir eina į lietuviškas šeimas, prašydami jaunuolių įrašyti į SLA narius. Šiems veikėjams — organizatoriams galima pasitikėti, jie daugelį metų pasiaukoją, stengdamiesi pagelbėti savo tautos žmoniems.

Bet jų pasisekimas bus tuo didesnis, kuo plačiau juos parems lietuviškos šeimos. Jau nedaug laiko liko iki Kalėdų ir Naujųjų Metų. Jau anksčiau pradėta skiepyti gera tradicija, kad šventėms tėvai, globėjai ir giminės padovanotų tikrai prasmingą dovaną — Susivienijimo apdraudą jaunuoliams. Bus kilnu, jeigu šis pasiūlymas bus visuotiniai priimtas.

Petr. T.

• Lietuvių Krepšinio Rinktinės išvykos apie pasaulio organizacinis komitetas patvirtintas sekančios sudėties: Algimantas Kėželis — pirmininkas, Valdas Adamkavičius — vicepirmininkas, Tėv. Gintautas Sabataitis, SJ — vicepirmininkas, Petras Petrutis — sekretorius, Kazys Kasakaitis — išdininkas, Jonas Šoliūnas — informacijos vadovas, Vytautas Grybauskas, Dalia Tallat-Kelpšaitė, Benediktas Žemaitis ir Povilas Žumbakis — nariai.

RACINE

• Laisvųjų amerikiečių gedulo rezoliucija, pasmerkianti bolševikų revoliucijos 50-ties metų nusikaltimus prieš tautas ir žmoniskumą, kuri anksčiau buvo išspausdinta Dirvoje, Racine ir Kenosha Alto skyrių lėšomis buvo patalpinta vietos dienraščiuose: "Racine Journal-Times" ir "Kenosha News". "Kenosha News" lapkričio 7 dienos laidos pirmame puslapyje didesnėmis raidėmis priminė, kad rezoliucija yra talpinama Kenosha Alto skyriaus vardu ir apibūdino jos turinį.

• Racine lietuvių moterų lapkričio mėn. 5 d. dalyvavo Tarptautinėje Miesto parodoje. Lietuvių stalas buvo visą laiką tirščiausiai apgultas lankytojų, kol pasibaigė visokie šeiminių pagaminti skanėstai. Parodoje dalyvavo 10 tautybių. Lietuvių pasiro-

dymą privačiai organizavo: S. Plūrienė, T. Vilipienė, Ida Tamulienė, Br. Mataitienė, St. Petrušaitienė ir kitos.

DETROIT

DETROITO APYLINKĖS LIETUVIŲ SUSIRINKIMAS

Lietuvių Bendruomenės ir Organizacijų Centro valdybos turėjo bendrą posėdį liečiantį Jubiliejinius Metus švenčiant 50 metų nuo Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo. Šio pasitarimo išvados ir suaktyvinių metų programų planai bus pateikti š. m. lapkričio mėn. 19 d., 12 val. Lietuvių Namuose šaukiamame Detroito apylinkės lietuvių susirinkime.

Kviečiami visi gausiai dalyvauti. Nuo mūsų visų priklausys, kaip mes atžymėsime Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo Suaktyvinius Metus Detroito.

Puikiasias ir naujusias Kalėdines plokšteles turi REQUEST RECORDS

Aplankykite artimiausią plokštelių krautuvę. Nesutikite priimti pakaitalų. N e m o k a mai katalogą gausit rašydami: Request Records, Inc. 66 Mechanic St. New Rochelle, N.Y. 10801

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

LAPKRIČIO 18 D. Ohio Liet. Gydytojų Draugijos metinis susirinkimas ir pobūvis Yankee Clippers salėje.

LAPKRIČIO 19 D. ASS Clevelando skyriaus metinė šventė įvyks Holiday Inn salėje.

LAPKRIČIO 25 D. -- Lietuvių Diena, Naujos liet. parap. salėje, Rengia LB Clevelando I ir II Apylinkės.

GRUODŽIO 3 D. Sekmadienį 12:00 val. nepaprasta SLA 14 Kuopos narių sueiga.

A. M. D. REALTY

Nekilnojamas turtas — pinigų apsauga nuo infliacijos.

Investuokite pinigus į nekilnojamą turtą.

ALG. DAILIDE REALTOR

Bendradarbiai.
Ant. Mikoliūnas ir
Mike Sekara,
1123 1/2 Norwood Road
432-1322

TIMELESS LITHUANIA

Buv. JAV pasiuntinio Lietuvoj
Hon. Owen J. C. Norem
knygos antroji laida jau pasirodė!

Tai nėra vien tik istorijos vadovėlis, bet nuoširdaus lietuvių draugo ir lietuvių tautos istorijos objektyvaus stebėtojo vaizdas, patiekta anglų kalboje.

Knyga tinkama ne tik kaip dovaną amerikiečių draugams, bet ir mūsų jaunimui, Lietuvą liečiančias problemas suprantančiam angliskai ir sugebančiam tas problemas tinkamai panaudoti ir skleisti.

TIMELESS LITHUANIA gaunama
DIRVOJE,

6907 Superior Ave.,
Cleveland, Ohio 44103

ir pas knygų platintojus.

KAINA 4 DOL.

Užsakant paštu, prašome prijungti 25 c. pašto išlaidoms.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Aukos Dirvai

A. Repčys, Hamilton 1,84
A. Gailiusis, Cleveland .. 10,00
C. Pocius, Columbus 10,00
K. Krulikas, Richmond Hill 2,00
T. Tallat-Kelpša, Chicago 10,00
J. Vedegys, Chicago 5,00
J. Zimblys, Brooklyn 10,00
J. Švarcas, Cleveland 10,00
K. Dabrila, Chicago 10,00
J. Leščinskis, Detroit 2,00
K. Pažemėnas, Hawthorne 3,00
K. Valaitis, Philadelphia .. 1,00
J. Tumas, Oak Lawn 2,00
R. Zorska, Cleveland 10,00
A. Karpovich, Milwaukee.. 2,00
Litho Art Studio, Chicago 10,00

A. Trečiokas, Orange 10,00
H. Misliauskas, Drexel Hill 2,00
M. Meiliūnas, Weston 9,26
K. Avižienis, Chicago 1,00
J. Andrašunas, Chicago 5,00
V. Bagdonas, Chicago 4,00
A. Daugirdas, Cleveland ... 3,00
P. Budininkas, Cicero 10,00
M. Karaša, Baltimore 2,00
V. Apanius, Cleveland 10,00
V. Kalytis, Great Neck .. 5,00
K. Rūkas, Hartford 2,00
G. Dragūnas, Philadelphia 3,00
B. Svila, Detroit 3,00
J. Paltarokas, Chicago 2,00
M. Vaišnys, Hartford 2,00
K. Širvinskas, Cleveland 1,00
Z. Jankus, Cleveland 10,00
H. Brazaitis, Willoughby 10,00

V. Gruzdis, Cleveland ... 5,00
V. Vaičiūnas, Detroit 5,00
Vl. Braziulis, Cleveland 3,00
A. Burneika, New Britain 3,00

• Dr. Vytautas Bieliauskas, Xavier Universiteto Psichologijos Departamento vedėjas, yra pakviestas pagrindiniu kalbėtoju 50 metų Public Health federacijos ir 100 metų Cincinnati Health departamento suaktyvinimo iškilnėse, kurias lapkričio 16 d. rengia Cincinnati Academy of Medicine ir the Greater Cincinnati Hospital Council.

LIETUVOJE MIRĖ LIUCIJA BIELINYTĖ-AUSIEJIENĖ

Bostone gauta liūdna žinia, kad Kaune, sulaukusi beveik 80 metų amžiaus, lapkričio 9 d. mirė Liucija Bielinytė-Ausiejienė. Velionė buvo plačiai žinoma knygnešio, vadinamo knygų karaliu ir didžiai nusipelnusio lietuvių patrioto Jurgio Bielinio dukte, žinoma ir garbingo socialdemokratų veikėjo Kipro Bielinio sesuo. Kaip žinom, K. Bielinis, ilgametis VLIKo narys neseniai mirė New Yorke.

L. Bielinytė, ištėkėjusi už Ausiejaus, susilaukė gražios šeimos. Sūnus Petras Ausiejus su šeima gyvena Bostone ir yra veiklus ALT S-gos skyriaus narys. Sūnus Kipras Ausiejus liko Vokietijoje, gyvena Muenchene. Trys velionės dukterys gyvena JAV.

Petrui Ausiejui, jo šeimai ir giminėms čia reiškiamas nuoširdi užuojauta. Velionei Liucijai Bielinytei-Ausiejienėi tegu būna lengva Lietuvos žemė.

E. CHICAGO

KULTORINĖ POPIETĖ

ALT S-gos East Chicago skyrius š. m. gruodžio 2 d., 6 val. vak. šv. Pranciškaus lietuvių parapijos mažojoje salėje, ruošia kultūrinę popietę.

Pranešimus iš kelionės po Europą, Artimuosius Rytus ir Lenkiją padarys mūsų apylinkės gyventojai: Juozas Bagdanskis, Stasys Kalvaitis ir Zigmas Moliejus. Bus rodomas filmas.

Visi kviečiami dalyvauti. Įėjimas nemokamas. (aj)

WORCESTER

• A. L. T. S-gos Worcesterio skyriaus metinis pokylis įvyks š. m. lapkričio mėn. 25 d., 6 v. v. Maironio

Worcesterio M.M. Ratelio penketukas, kuris išpildys programą ALTS-gos rengime. Iš kairės: E. Gorodeckienė, U. Roževičienė, V. Roževičius, A. Brantienė ir K. Naikeliene.

Brangiai mamytei

A + A

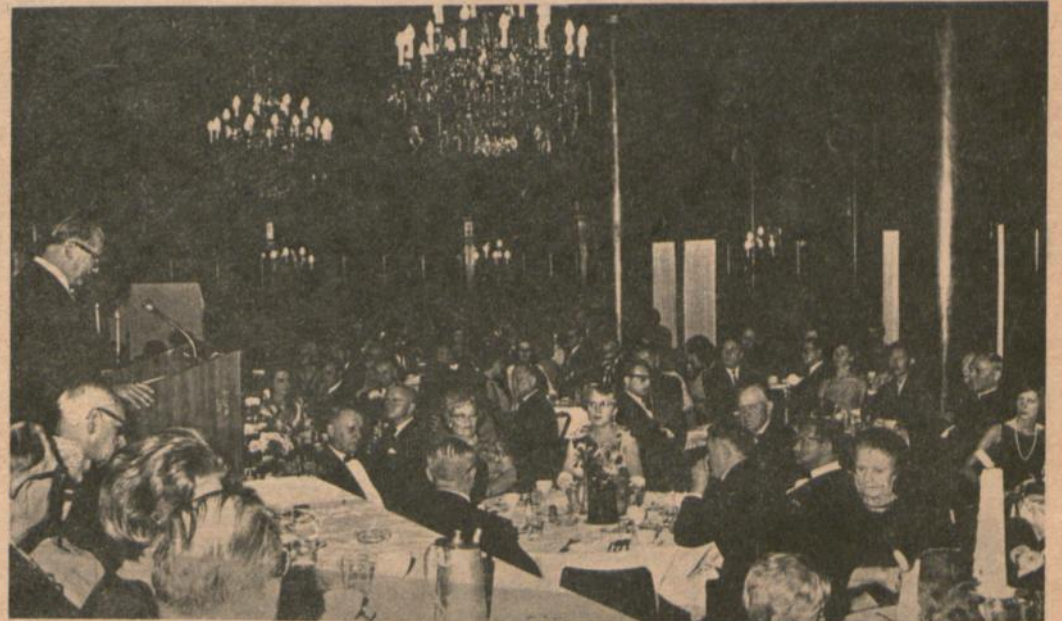
LIUCIJAI AUSIEJIENEI

Lietuvoje mirus, jos sūnui PETRUI su šeima ir giminėms reiškiamas nuoširdi užuojauta.

A. L. T. S-gos Skyrius Bostone

LB Baltimorės apylinkės pirm. J. Šilgalis įteikia A. Tamošaitienės paveikslą Juozui Kajeckui. Šalia stovi: Ona Kajeckienė, A. Vasaitis ir B. Raugas, T. Vasaičio nuotrauka

Dr. Domas Krivickas skaito paskaitą Juozo Kajecko 70 metų sukakties vakare.

Tado Vasaičio nuotrauka

PAGERBĖ JUOŽĄ KAJECKĄ

Š. m. spalio 28 d. Washingtono, Willard viešbutyje buvo pagerbtas Lietuvos atstovas Juozas Kajeckas, sulaukęs 70 metų amžiaus. Į pobuvį susirinko būrys Washingtono lietuvių ir kaimynų iš Baltimorės, Philadelphiajos, Delaware ir New Jersey. Vaisės atidarė L. B. Washingtono Apylinkės pirmininkas Kazys Vasaitis, trumpai per-

žvelgdamas atstovo Juozo Kajecko garbingai nueitą kelią Lietuvos tautai. Vakarėnė buvo pradėta prelatu Mendelio sukalbėta invokacija.

Vakarienei pasibaigus, dr. Domas Krivickas skaitė paskaitą apie Lietuvos atstovybių svarbą bei darbus įvairiose svetimose valstybėse. Gerbiamas suaktyvininkas gavo daug sveikinimų laiškais, telegramomis ir telefonais beveik iš visų lietuviškų organizacijų bei asmenų. Asmeniškai sveikino: Sv. Sosto atstovas prelatas Balducci, Latvijos atstovas dr. Spekke, Estijos gen. konsulas Jaakson, prelatas Mendelis, Balfo pirm. kun. Martinkus, Washingtono Lietuvių Technikų ir Gamtos Mokslų Draugijos narys Mažeika, L. B. rytinės apygardos pirmininkas Balys Raugas ne tik sveikino žodžiu, bet taip pat atvežė dovanų dail. Romo Viesulo litografijos darbą, o Baltimorės L. B. pirmininkas Julius Šilgalis apdovanojo p. Kajecką dail. Anastazijos Tamošaitienės paveikslu ir pasveikino šiltu žodžiu. Washingtono L. B. ir vakaro dalyviai padovanojo skulptoriaus Donato Buračo medžio reljefą, pavadintą "Žmogaus sūnus".

Po paskaitos bei gražių sveikinimų ir linkėjimų sekė meninė programa. Stasė Šakytė neseniai išleidusi savo pirmąją knygą "Alkana žemė", paskaitė pluoštą eilėraščių. Daiva Puzinauskaitė padainavo keletą senų liaudies dainų. Vakaro programą darniai pravedė Antanas Vasaitis.

Už malonias praleistas vakarą, visuomenė dėkinga L. B. Washingtono apylinkės valdybai.

IDOMUS SUSIRINKIMAS

Washingtono Lietuvių Technikos ir Gamtos Mokslų Draugija buvo sušaukusi susirinkimą, lapkričio 4 dieną Aldonos ir Stepo Kindurių namuose. Pirmojoje susirinkimo dalyje nariai aptarė savo tolimesnę veiklą

ir ALIAS pirmininko pranešimą apie ateinančių metų visuotinį suvažiavimą Clevelande.

Antroji susirinkimo dalis buvo visai lietuviškai Washingtono visuomenei. Čia Zigfridas Vaitužis, kuris ruošiasi doktoratui iš mikro biologijos, skaitė paskaitą: "Elektroninis mikroskopas ir jo pritaikymas medicinos tyrinėjimuose". Paskaita buvo pailiustruota filmu. Šiai organizacijai vadovauja Stepas Kinduris — pirmininkas, Zigfridas Vaitužis — sekretorius ir Algimantas Dargis — išdinin-

• Aldonos Malenaitės ir dr. Algimanto Galinio su-tuoktuvės įvyks š. m. lapkričio 18 dieną, šv. Trejybės bažnyčioje, Washington, D. C. Dar viena graži lietuviška šeima, tik gaila, kad jaunieji palieka Washingtoną ir išsikelia į Floridą, kur jaunasis atlieka karinę prievolę laivyne.

Genė B. V.

WATERBURY

BALFO VAJUS

Waterburio Balfo Valdyba, kaip ir kiekvienais metais, taip ir šiemet, paskelbė prieškalėdinį Balfo piniginių vajų, kuris tęsis iki gruodžio mėn. 15 d.

Vajų vykdys skyriaus valdyba, kurią sudaro: pirmininkas J. Brazauskas, D. Venclauskaitė, V. Valiulis, A. Brazauskienė, G. Valiulienė ir M. Laureckienė.

Laukiame, kad į talką ateis ir daugiau rinkėjų ir tikimės nuoširdžios paramos, kaip ir per praėjusius metus.

Atminkime, jog ne taip senai ir mes buvome tos paramos reikalingi, tad atjaukime tuos lietuvius, kurie dar tebėra sunkiose gyvenimo sąlygose, kaip Sibire, Lietuvoje ir Lenkijoje. (gv)

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ